

פרי קודש היולאים

לעילוי נשמת
מרת שיינדל בילא ע"ה
גנץ בת הרה"ג יוסף הכהן
קאהן זצ"ל, מו"צ בק"ק
מאטש
נלב"ע ב' תמוז תרצ"ב
תנצב"ה

פר' קרח תשפ"ב

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל
אברק"ק סאסרעגען זי"ע

בס"ד, גליון מס' 17

פר' קרח

השי"ת משפיע גדולה לאדם רק אם הכשיר עצמו לכך

ויקח קרח וגו'

(במדבר ט"ז א')

וזהו ביאור דברי המדרש, שהי' לו לקרח ללמוד ממה שהוא עצמו מנושאי הארון והרי הארון הי' נושא את נושאו (סוטה ל"ה ע"א) ועל כרחק שהכל תלוי בבחירת האדם ומעשיו, ורק הראוי לכך מצד בחירתו משפיע השי"ת עליו עוד ומגדלו, וכך משה רבינו ע"ה הגם שהקב"ה השפיע עליו חכמה וגדולה על כרחק היה זה רק אחרי שמצד בחירתו ועבודתו עלה ונתעלה והי' ראוי לאותה מדריגה. והוא למד נתן דעתו על כך ולקח הגיע למחלוקתו.

(ח"ב עמ' ס"ב)

איתא במדרש (במדבר רבה י"ח ג') "אמרו חכמים חכם גדול הי' קרח ומטועני הארון וכו'" וצריך ביאור מה ענין נשיאת הארון לטעותו ומחלוקתו של קרח.

ונראה לתרץ על פי המבואר בספה"ק! דטענת קרח בענין "בית מלא ספרים" (במדבר רבה י"ח ג' וירושלמי סנהדרין פ"י ה"א) היתה לעשות ליצנות ממשה ולומר שאינו אלא בכחי' "בית מלא ספרים", כלומר שאין לו שום מעלה מצד עצמו ומעלתו היא רק מצד שנתן לו השי"ת חכמה.

השי"ת משפיע גדולה לאדם רק אם הכשיר עצמו לכך

רב לקם פני לוי

(במדבר ט"ז ז')

(שמואל א' א' י"א) שהוא שקול כנגד משה ואהרן (ברכות ל"א ע"ב) והרי שאין צדקתו של אדם תלויה בבחירה ועבודה.

אבל האמת הוא כמו שאמרו חז"ל (יומא ל"ט ע"א) "אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה וכו'", ורק הראוי לכך מצד בחירתו משפיע השי"ת עליו עוד ומגדלו. ולכן לדעת רבי אליעזר יש לעדת קרח חלק לעולם הבא, ולמד זאת מתפילתה של חנה אמו של שמואל שאמרה "ד' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל", ודווקא היא התפללה על זה כי על ידה היתה הגרמא לטעותו של קרח וכנ"ל.

(ח"ב עמ' ס"ג, ס"ט)

פ"י רש"י "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעות, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו שמואל ששקול כנגד משה ואהרן וכו'". ואמרו חז"ל (סנהדרין ק"ט ע"ב) "עדת קרח אין להם חלק לעולם הבא וכו' דברי רבי עקיבא, רבי אליעזר אומר עליהם אמר הכתוב (שמואל א' ב' ו') "ד' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל".

נראה לי לפרש על פי המבואר לעיל (ד"ה ויקח וד"ה וישמע) שטעותו של קרח היתה שגודלתו של משה אינה מצד עבודתו ובחירתו אלא הוא שפע ממרום בלא עבודה, ואפשר לומר שטעותו הזאת היתה מצד שראה ברוח קדשו את הבטחת השי"ת לחנה לתת לה את שמואל

ברכת מזל טוב

להר"ר אליהו פולק הי"ו (ב"ר הילל יחיאל ב"ר אליעזר ב"ר אברהם יהודא בן רבינו הגה"ק זצ"ל) לרגל השמחה במעונו בנשואי בתו הכלה מרת שושנה תחי' עב"ג החתן ר' מרדכי פרייזלר יה"ר שהזיווג יעלה יפה, ויקימו בית נאמן בישראל לתפארת אבות, ויתקיים בהם "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם, אמן.

¹¹ רבינו ציין לספר מעשי ד' (מעשי תורה ריש פרק כ"ד), אך שם ביאר באופן אחר קצת. ולגוף הענין שהמשיל את משה רבינו לבית מלא ספרים, עיין תפארת ישראל למהר"ל פרק כ"ב.

נא להתפלל לרפואת נכד רבינו הגה"ק זי"ע
הנה"ח ר' הילל דב בן חנה דבורה (גנץ) בתוך שאר חולי ישראל
מו"ל ספר קודש הילולים

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבנו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"

אבי אם אביו של רבינו הגה"ק זצ"ל

נערך ע"י הרב חיים יהושע זאב אורן הי"ו

חומרת מחלוקתו של קרח מתוך הודאתו שכולם שמעו בסניי 'אנכי'

פִּי כָּל הָעֵדָה פָּלַם קְדוּשִׁים

(במדבר ט"ז ג')

והנה במדרש פרשת יתרו (מכילתא מסכתא דבחדש פ"ו; ראה בסמ"ג לאוין א'), למדו אזהרה על השיתוף, מהפסוק 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני'. ובילקוט שמעוני (ירמיה ב, ר' רסו) איתא, אנכי ולא יהיה לך בדבור אחד נאמרו, מה שאין הפה יכולה לדבר, ואין האוזן יכולה לשמוע. וישראל שמעו את שתי הדברות אלו בדרך נס, ואת שאר הדברות שמע משה ואמר להם לישראל (מכות כד.).

אבל לפי דעתו של קרח, שמשה עשה הכל מדעתו ולא מדעת הקב"ה, היה יכול לומר שגם את 'אנכי' ולא יהיה' אמר משה מדעתו ולא מפי הקב"ה, ונמצא שאין אזהרה על שיתוף ח"ו. ואז לא היה סרחון זה של קרח נגד הקב"ה רק נגד משה לבדו - כי אם אין איסור בשיתוף, לא חייבים לדרוש 'את ה' אלקיך תירא' (רבות תלמידי חכמים), והיה בידו של משה למחול ולא היה מזדעזע.

אבל כשישמע משה שקרח הודה ואמר, כולם שמעו בסניי 'אנכי ה' אלקיך', ומסתמא שמעו גם 'לא יהיה לך', דבדיבור אחד נאמרו. אם כן ממה נפשך היה סרחון זה על הקב"ה, כמבואר לעיל, או מטעם שהחולק על רבו כאלו חולק על השכינה, כי 'את ה' אלקיך תירא' בא לרבות תלמידי חכמים, או דרש 'את' על שיתוף ח"ו. ולכן, מיד נודעזע משה. וקל להבין, ושפתיים ישק, שפתותיו דובבות בקבר.

(מרפא לנפש דף כה ע"ב)

ומסיים חתן המחבר הג"ר יוסף לערנער ל"ש זצוק"ל, ובעו"ה בדורנו כל יום ויום מתגבר המחלוקת והולך השנאת חנם, אשר גם בארזים נפלה השלהבת, להיות כל אחד יותר מחבירו יצרו תקפו. ומה נמשכים המחלוקת ואין עון חמור יותר מזה, שע"ז נתרחקו ממעון קדשנו. אוי מי יגדור גדר, מי יעמוד לנו מליץ, אין לנו נביא וחווה, אם לא במעשינו הטובים אשר יתהלכו לפנינו. וכמעט בעו"ה שלא נכשל בשנאת חנם, בני עליה מועטים הם, וה' יאריך ימיהם ושנותיהם וימינו, ויהפוך לבבנו לטובה. כי ידעתי את העיר אשר אומרים עליה כלילת יופי, וגם בעו"ה השטן מרקד בה כעת בשנאת חנם, ובמחלוקת לשם שמים היא. כבר אמר לנו התנא לדוגמא, מחלוקת לש"ש כהלל ושמאי בעניי איסור והיתר, אלו ואלו דברי אלקים חיים, 'ואת והב בסופו' אצל תלמידי חכמים. אך בר מן דין, כולם נקראים קטנות ומריבות, ולמען הרחמים נסיר מעלינו את החרפה ונשובה אל ה', ואז נצליח במעשי ידינו, ונרחק מן השנאה וממחלוקת רק שלום ואחווה יהיה בינינו. ונשמע בקול הורים ומורים גאוני ומנוני, הרבנים הגאונים שיחיו לנצח, את אשר המה בדרכי ה' הורים לנו, ואז נצליח במעשי ידינו ויכונן בית ארמנותינו.

איתא במדרש (במדבר רבה פ"ח ו) על הפסוק (טז, יט) 'ויקהל עליהם קרח', אמר להם, 'כל העדה כולם קדושים', וכולם שמעו בסניי 'אנכי ה' אלקיך', 'ומדוע תתנשאו על קהל ה' וכו'. אלמלא אתם שמעתם לבדכם והם לא שמעו, הייתם אומרים. עכשיו כולם שמעו, 'ומדוע תתנשאו'. מיד נודעזע משה מפני המחלוקת, מפני שכבר היה בידן סרחון רביעי. משל לבן מלך שסרח על אביו, ופייס עליו אוהבו פעם שתיים ושלוש. כשסרח רביעית, נתרשלו ידי אוהבו של מלך. אמר, כמה פעמים אטריח את המלך. אף כאן משה, חטאו בעגל, 'ויחל משה'. 'ויהי העם כמתאוננים', 'ויתפלל משה'. במרגלים, 'ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים'. במחלוקתו של קרח אמר, כמה אוכל להטריח את המקום, לפיכך 'וישמע משה ויפול על פניו', עכ"ל המדרש. וכן הוא בפירושו רש"י (פס' ג-ד) בקצת שינוי לשון.

ושמעתי ממו"ח הרב הצדיק [רבי בנימין וואלף רייכליס] זלה"ה ליישב המדרש, למה דוקא כשישמע משה שקרח אמר, 'כולם שמעו בסניי אנכי' וכו', מיד נודעזע מפני המחלוקת, מפני שכבר היה בידן סרחון רביעי. אם נתרשלו ידיו מפני שזהו הסרחון הד', מאי נפקא מינה אם כולם שמעו בסניי 'אנכי', או לאו.

ותירץ בטוב טעם ודעת, דיש לדקדק, ש"משל לבן מלך שסרח על אביו", משמע שהסרחון היה נגד הקב"ה ולפי משמעות הכתוב לא כן הוא, דכתיב 'כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'', והתרעמותם היתה רק על משה, שעשה כל זה מדעתו, כדפירש רש"י (בפס' ג, ובפס' כט).

אך זה אינו, ודאי שהמחלוקת נגד משה רבינו היתה נגד הקב"ה. שהרי אמרו חז"ל (סנהדרין קי.), כל החולק על רבו כחולק על השכינה, שנאמר (במדבר כו ט) 'בהצותם על ה'.

והנה מהכתוב 'את ה' אלקיך תירא', ילפינו (פסחים כב:) לרבות תלמידי חכמים, וכל שכן כשהוא רבו. וקרח שחלק על רבו, לא דריש 'את' לרבות תלמידי חכמים. ולפי זה, הריבוי של 'את' מורה על אמונה בשיתוף ח"ו². נמצא דממה נפשך, בין אם דרש 'את' לרבות ת"ח ובין אם לא, היה סרחון זה כנגד השכינה³.

² דמהאי טעמא מצינו בגמרא (פסחים כב:), שמעון העמסוני היה דורש כל אתים שבתורה, כיון שהגיע ל'את ה' אלקיך תירא' פירש וכו'. עד שבא רבי עקיבא ודרש 'את ה' אלקיך תירא' לרבות תלמידי חכמים. ופי' רש"י, כיון שהגיע ל'את ה' אלקיך תירא' אמר, מה אַרְבָּה לירא עמו, פירש מכולן, וחזרו בו כל ריבויין שדרש וכו', לרבות תלמידי חכמים - שיהא מורא רבך כמורא שמים. ³ אם דרש 'את' לרבות ת"ח, אם כן הוקש מורא רבו למורא שמים, והחולק על רבו כחולק על השכינה. ואם לא דרש לרבות ת"ח, עלול לדרוש 'את' להורות היתר על השיתוף רח"ל.

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים

נא לשלוח בקשה לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.